

CONSILIUL LEGISLATIV

Biroul permanent al Senatului

Bp. 229 / 18-05-2026

AVIZ

referitor la propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă

Analizând propunerea legislativă pentru completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (b219/15.04.2026), transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr. XXXV/1786/20.04.2026 și înregistrată la Consiliul Legislativ cu nr. D350/20.04.2026,

Biroul permanent al Senatului

343. / 26.05.2026

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 73/1993, republicată, și al art. 29 alin. (4) din Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,

Avizează negativ propunerea legislativă, pentru următoarele considerente:

1. Propunerea legislativă are ca obiect de reglementare completarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Potrivit *Expunerii de motive*, „Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (Convenția de la Istanbul), ratificată de România prin Legea nr. 30/2016, obligă statele semnatare să asigure victimelor accesul la remedii civile efective. Articolul 29 al Convenției impune în mod expres obligația de a permite victimelor obținerea de despăgubiri civile împotriva agresorului. (...) La nivelul Uniunii Europene, Directiva (UE) 2024/1385 privind combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice consolidează aceste obligații, impunând statelor membre adoptarea de măsuri eficiente care să asigure accesul real la justiție al victimelor tuturor formelor de violență

domestică, inclusiv cea economică. (...) Totodată, jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în interpretarea art. 6 și art. 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, a consacrat obligațiile pozitive ale statelor de a asigura mecanisme juridice efective de protecție a victimelor violenței domestice. Un sistem care recunoaște violența economică în plan penal, dar o ignoră în plan civil, nu satisface exigențele accesului efectiv la justiție astfel cum sunt stabilite în jurisprudența Curții”, fiind astfel, necesară, „o intervenție legislativă care să asigure corelarea între legea specială și dreptul comun, precum și crearea unor instrumente juridice efective pentru valorificarea acestor situații în plan civil”.

2. Propunerea legislativă face parte din categoria legilor organice, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. m) din Constituția României, republicată, iar în aplicarea prevederilor art. 75 alin. (1) din Legea fundamentală, prima Cameră sesizată este Senatul.

3. Precizăm că, prin avizul pe care îl emite, Consiliul Legislativ nu se pronunță asupra oportunității soluțiilor legislative preconizate.

4. Semnalăm că din cuprinsul *Expunerii de motive* nu reiese faptul că soluțiile preconizate au fost precedate de o temeinică fundamentare, nefiind respectate prevederile art. 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În plus, *Expunerea de motive* nu respectă structura instrumentului de prezentare, prevăzută la art. 30 și 31 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și nu prezintă în mod sistematizat insuficiențele și neconcordanțele reglementărilor în vigoare, principiile de bază și finalitatea reglementării propuse, cu evidențierea elementelor noi.

Totodată, menționăm insuficiența argumentelor prezentate în cadrul instrumentului de motivare și prezentare, care este inconsistent în raport de schimbările preconizate la nivel legislativ.

5. Analizând **conținutul propunerii legislative**, în ceea ce privește **fondul reglementărilor preconizate**, menționăm că modalitatea de redactare a propunerii legislative este susceptibilă să **contravină exigențelor de calitate a legii**, impuse de prevederile **art. 1 alin. (5) din Constituția României**, republicată.

Precizăm că, astfel cum a fost dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale¹, aceasta a reținut că principiul legalității presupune existența unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și

¹ A se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr.193 din 6 aprilie 2022, paragraful 23, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012.

previzibile în aplicarea lor, conducând la caracterul de *lex certa* al normei².

Din analiza soluțiilor legislative preconizate, se constată că se instituie reguli insuficient conturate, contrare dispozițiilor Legii nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, care nu sunt de natură să conducă la o cât mai mare stabilitate și eficiență legislativă, fiind susceptibile să încalce prevederile art. 1 alin. (5) din Constituție.

5.1. La art. I, pct. 1 și 2, la textele propuse pentru art. 320¹ și art. 320² din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, semnalăm utilizarea unei terminologii ambigue, de natură a afecta eficiența și capacitatea normelor de a fi aplicate, contrar prevederilor art. 8 din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare, potrivit cărora textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fără pasaje obscure sau echivoce, iar forma exprimării nu trebuie să prejudicieze precizia și claritatea dispozițiilor.

Menționăm, în acest sens, la textul propus pentru art. 320¹ alin. (3), formularea „Dispozițiile prezentului articol se aplică raporturilor patrimoniale (...) în măsura în care este incident, dintre persoanele aflate în relațiile prevăzute de Legea nr. 217/2003”, iar la alin. (4), prin caracterul vag și general al exprimării „Existența violenței economice poate fi avută în vedere de instanță la stabilirea drepturilor și obligațiilor patrimoniale” este afectată capacitatea normei de a produce efecte juridice.

5.2. Referitor la definiția violenței economice propusă la art. 320¹ alin. (1), precizăm că la norma propusă pentru art. 320² alin. (1) se introduce noțiunea de „control economic abuziv”, ca formă a violenței economice.

Subliniem că din textele propuse nu se înțelege dacă este avută în vedere noțiunea de „violență economică”, astfel cum este definită la art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 217/2003, republicată, cu modificările și completările ulterioare, sau expresia „control economic abuziv”, astfel cum este propusă la art. 320² alin. (1), normele fiind susceptibile să instituie definiții paralele.

De altfel, propunerea legislativă operează alternativ cu cele două expresii, utilizarea în paralel a acestora fiind de natură a afecta capacitatea normelor de a produce efecte juridice.

5.3. La art. I pct. 2, apreciem că normele propuse pentru alin. (3) și (4) ale art. 320² nu sunt corelate cu art. 357 din Legea nr. 287/2009,

² A se vedea Decizia nr. 845 din 18 noiembrie 2020, paragraful 92.

republicată, cu modificările și completările ulterioare, care stabilește *criteriul contribuției fiecărui soț la dobândirea bunurilor comune și la îndeplinirea obligațiilor comune*, în ipoteza lichidării comunității bunurilor soților, respectiv partajul.

Prin urmare, semnalăm că nu sunt respectate dispozițiile de tehnică legislativă, potrivit cărora prevederile care completează actul normativ trebuie să se integreze armonios în actul supus completării, asigurându-se unitatea de terminologie, precum și succesiunea normală a articolelor, astfel cum prevede art. 61 alin. (2) din Legea nr. 24/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

De altfel, din sintagma de la **alin. (3)** *„instanța poate avea în vedere existența violenței economice, dacă aceasta a influențat în mod semnificativ posibilitatea uneia dintre persoane de a-și exercita drepturile patrimoniale”* nu reiese în ce fel violența economică a afectat comunitatea de bunuri a soților și ca atare cum va fi influențată determinarea ulterioară a cotei ce revine fiecărui soț.

Referitor la sintagma *„stabilirea contribuției la dobândirea bunurilor aflate în coproprietate sau devălmășie”* de la același alineat, precizăm că în ceea ce privește regimul comunității legale, potrivit art. 339 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Bunurile dobândite în timpul regimului comunității legale de oricare dintre soți sunt, de la data dobândirii lor, bunuri comune în devălmășie ale soților”*.

Așadar, referirea la *coproprietate* nu permite identificarea ipotezelor în care norma ar putea fi aplicată, iar potrivit art. 634 din Legea nr. 287/2009, republicată, cu modificările și completările ulterioare, *„Fiecare coproprietar este titularul exclusiv al unei cote-părți din dreptul de proprietate și poate dispune în mod liber de aceasta în lipsă de stipulație contrară”*, astfel încât nu se poate determina în ce fel violența economică poate determina modificarea cotelor-părți din dreptul de proprietate, chiar dacă norma propusă nu se referă la soți.

De altfel, este de analizat dacă remediul corect sub aspect civil pentru violența economică nu este obligarea la daune-interese, iar nu confiscarea a unei cote dintr-un bun comun.

5.4. La art. II, prin textul propus la art. 249¹ alin. (1) din Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, republicată, cu modificările și completările ulterioare, se intenționează instituirea unei prezumții relative în favoarea reclamantului, care ar fi trebui reglementată cu mai multă rigurozitate și precizie, deoarece afectează sarcina probei și echilibrul procesual dintre părți.

Precizăm că Legea nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare consacră la **art. 249** regula potrivit căreia cel care face o susținere trebuie să o dovedească. O derogare de la această regulă trebuie să fie clară, previzibilă și proporțională.

Totodată, la același alineat, semnalăm că expresia „*împrejurări de fapt din care să rezulte, în mod verosimil*” este lipsită de claritate, precizie și predictibilitate.

La **alin. (3)**, sintagma „*alte acte oficiale*” este lipsită de claritate și precizie, iar pentru evitarea unor interpretări neunitare, ar fi trebuit să fie indicate **categoriile de acte avute în vedere**: procese-verbale ale organelor de poliție, rapoarte ale serviciilor publice de asistență socială, hotărâri judecătorești, ordine de protecție, acte medicale, înscrisuri bancare sau alte înscrisuri relevante.

De asemenea, apreciem că ar fi fost necesară precizarea faptului că ordinul de protecție sau ordinul de protecție provizoriu pot constitui **elemente probatorii**, fără a produce automat efectul prezumării violenței economice în litigiul patrimonial ori în acțiunea de divorț. Conform cadrului legislativ în vigoare, ***ordinul de protecție este o măsură urgentă, cu caracter preventiv și provizoriu***, iar nu o hotărâre definitivă asupra tuturor raporturilor patrimoniale dintre părți.

5.5. Referitor la **art. III alin. (2)**, care prevede că „*Instanța poate avea în vedere și fapte de violență economică anterioare intrării în vigoare a prezentei legi, exclusiv ca elemente de fapt*”, semnalăm că, potrivit art. 6 alin. (2) din Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată, cu modificările și completările ulterioare, „**Actele și faptele juridice încheiate ori, după caz, săvârșite sau produse înainte de intrarea în vigoare a legii noi nu pot genera alte efecte juridice decât cele prevăzute de legea în vigoare la data încheierii sau, după caz, a săvârșirii ori producerii lor**”.

*

* *

Față de aspectele mai sus menționate, precizăm că soluțiile legislative preconizate în proiect nu pot fi promovate în forma prezentată.

PRESEDINTE
Florin/LORDACHE

București
Nr. 472/15.05.2026